

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2385
Tarih : 30.05.2019

14602

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 30.05.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Kamuoyunca Hizbullah adı şiddet yöntemleriyle, domuzbağı uygulamaları ile, katliamlarla, satır cinayetleri ve mezar evlerle birlikte anılagelmiştir. Her ne kadar Hizbullah sanıklarının bir kısmı yakalanmış sonraki yıllarda devlet, her ne kadar Hizbullah'ın bitme noktasına getirildiğini ifade etmişse de, Hizbullah bağlantılı olaylar devam ederken bu kez 2011 yılında Hizbullah adı tahliyelerle anılmaya başlanmıştır. Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu, o dönem uzun tutukluluk sürelerinin yarattığı hak ihlaline ilişkin karar en çok Hizbullah sanıklarına yaramış ve lider kadrosundan 21 kişi tahliye edilmiştir. Bilindiği üzere 188 cinayetten sorumlu tutulan Hizbullah terör örgütünün ana davası, 15 sanıklı olarak 10 Temmuz 2000'de Diyarbakır DGM'de başlamıştır. İddianamede sanıklar Edip Gümüş, Cemal Tutar, Fuat Balca 28, Mehmet Feysel Bozkuş 16, Abdülkerim Kaya 15, Mehmet Varol 13, Mustafa İpek 10, Mahmut Demir 26, Kemal Gülşen 16, Yunus Avcı 11, Sinan Yakut 16 eylemden sorumlu tutulmaktaydı. Zamanla, açılan ek davalarla, sanık sayısı 31'e çıkmış olup dosya, 8 yıl sonra mütalaa aşamasına gelmiş ise de karar, bundan da 1,5 yıl sonra verilebilmiştir. 30 Aralık 2009'da 16 sanığa müebbet hapis cezası verilmiş ise de örgüt lideri konumundaki sanıkların cezalarında iyi hal indirimi uygulanmıştır. Davanın Yargıtay aşaması ise başka bir durumu doğurmuş; yüksek yargı heyetinin dosyayı 9 ay boyunca karara bağlamamış olması, bu süre zarfında uzun tutukluluk sürelerinin 10 yıl ile sınırlayan yasal düzenlemenin yürürlüğe gireceği zamana denk gelmiş olmasına ve sanıkların tahliyesine olanak sağlamıştır. Yargıtay, her ne kadar 2 hafta sonra onama kararı vermiş ise de tahliye edilen sanıklar çoktan firari konuma gelmiştir. Şu an için 3 Ocak 2011'de tahliye edilen Cemal Tutar, Mehmet Varol, Mustafa İpek, Sinan Yakut, Şehmus Kınay, Cemal Tutar, Fuat Balca, Mahmut Demir, Kemal Gülşen ve Abdülkerim Kaya'nın akıbetleri muammadır. Edip Gümüş'ün ise örgütün o dönemki lideri konumundaki İsa Altsoy'un yanına, İran'a kaçtığı ve hâlihazırda İçişleri Bakanlığı'nın "arananlar" listesinde olduğu ifade edilmektedir.

2019 yılına gelindiğinde Hizbullah sanıkları yine tahliyelerle anılmaya devam etmektedir. Son aylarda Hizbullah davalarından hüküm giyen yüzden fazla örgüt mensubu, AYM'nin 2018'de "heyette askeri hâkim bulunması yeniden yargılama nedenidir" kararı nedeniyle aynı yolu takip ederek yeniden yargılama kararlarıyla tahliye

edilmiştir. Batman'da 1993 yılında katledilen, kapatılan DEP milletvekili Mehmet Sincar cinayetinin tek zanlısı olarak tutuklu bulunan terör örgütü Hizbullah tetikçisi Cihan Yıldız, Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararının ardından tahliye edilmesi gündemde yer almaktadır. Yıldız, 2008 yılında Avusturya Viyana'da İnterpol tarafından yakalanmış ve Türkiye'ye iade edilmiştir. Yıldız, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan yargılamaların ardından Sincar cinayeti de dahil 6 cinayet ve 2 silahlı yaralama eylemlerinden sorumlu tutularak, 30 Mayıs 2013 tarihinde ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış ise de davanın yapıldığı yargılamanın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) işkence, uzun tutukluluk, adil yargılama haklarını düzenleyen 3, 5 ve 6'ncı maddelerinin ihlal edildiğini öne sürülerek yapılan yeniden yargılama talebi kabul edilmiş ve mahkeme yargılamanın durdurulması ve yurtdışı yasağı şartıyla tahliye kararı vermiştir. Hizbullah üyesi bir sanığın, yargılandığı dönemde, gözaltında "yasal süreyi aşan bir şekilde tutulduğu", "gözaltında işkence gördüğü", "Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanması", "uzun süren tutukluluk" ve "adil yargılama hakkının ihlal edildiği" gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yaptığı başvuru olumlu sonuçlanınca; Türkiye, benzer durumu yaşayan Hizbullah üyeleriyle "dostane çözüm" yoluna gitmiş olup bu kapsamda da 70 civarında tahliyenin söz konusu olduğu ifade edilmektedir. Benzer kararlar ve yöntemlerle başka Hizbullah sanıklarının da tahliye edildiği tüm kamuoyunun bilgisi dahilindedir. Ancak çarpıcı olan nokta şudur ki; benzer durumda olan başka davalardan sanık olanlar hakkında bu hükümler ve ihlal kararları uygulanmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Hizbullah ana davasının neticelenmesini müteakip Yargıtay'ın kararı onamasının, uzun tutukluluktan ötürü sanıkların tahliye edilmesinden sonraya denk gelmiş olması tesadüf müdür?
- 2- Uzun tutuklulukla ilgili yasal düzenlemenin yürürlük tarihi bilinmekle beraber Yargıtay neden karar vermek için bu sürenin geçmesini ve Hizbullah sanıklarının tahliyesini beklemiştir?
- 3- Bu kritik karara imza atanlardan biri olan Yargıtay 9. Daire Başkanvekili Ekrem Ertuğrul görevden alınmış ve FETÖ'den yargılanmakta olup, o dönem Hizbullah sanıklarının tahliyesini yaratan süreç hükümetinizin ve FETÖ'nün işbirliği ile mi gerçekleşmiştir?
- 4- Günümüzde yeni bir kararla gündeme gelen Hizbullah davasındaki tahliyeler hangi işbirliğinin neticesidir?
- 5- Hizbullah sanıkları neden ve kim tarafından korunmaktadır?
- 6- Hizbullah adlı örgütün adı 1990'lı yıllarda faili meçhullerle birlikte anılmakta olup Hizbullah'ın devletin taşeron örgütü olduğuna dair iddia doğru mudur? Hizbullah sanıklarının tahliyesi bu iddiaları güçlendirmekte olup bu konuda kamuoyuna bir açıklama yapılacak mıdır?
- 7- Hizbullah davası sanıklarının tahliyesine yarayan "gözaltında yasal süreyi aşan bir şekilde tutulma", "gözaltında işkence", "Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanma", "uzun süren tutukluluk" ve "adil yargılama hakkının ihlal edildiği" gibi hak ihlallerinin diğer davalardan sanık olanlara uygulanmama gerekçesi nedir?
- 8- Kanun önünde herkes eşit değil midir?
- 9- Bahse konu ihlal gerekçeleri yalnızca Hizbullah için mi üretilmiştir?
- 10- AİHM kapsamındaki dostane çözümün kapsamı nedir?
- 11- Dostane çözüm yalnızca Hizbullah sanıkları için mi söz konusudur?

14602

- 12- Cezaevlerinde onbinlerce insan yalnızca düşünceleri nedeniyle bulunurken, domuzbağı, mezar evler, satırla insan doğramalarla adı anılan Hizbullah sanıklarının tahliyesi ne anlama gelmektedir?
- 13- Ceza yasaları neden kişiye, konjonktüre ve coğrafyaya göre değişiklik arz etmektedir?
- 14- Hizbullah sanıklarına uygulanan tahliye gerekçeleri 20 yıldan fazla bir süredir cezaevinde olan diğer hükümlülere neden uygulanmamaktadır?